

20. 3. 2007

ID: 46911

Skutkový omyl

Osobou přistiženou při trestném činu může být jen osoba přistižena v okamžiku provádění trestného činu. Takovouto osobou tedy nemůže být ten, kdo zatím jedná jen ve formě přípravy k trestnému činu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 1429/2006, ze dne 18.1.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání nejvyšší státní zástupkyně podaném v neprospěch obviněného J. L., proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 8 To 292/2006, v trestní věci vedené u Okresního soudu Plzeň-město pod sp. zn. 4 T 102/2005, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 8 To 292/2006. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Krajskému soudu v Plzni příkazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 24. 4. 2006, sp. zn. 4 T 102/2005, byl obviněný J. L. uznán vinným trestným činem vydírání podle § 235 odst. 1 tr. zák. s přihlédnutím k § 88 odst. 1 tr. zák. a byl odsouzen podle § 235 odst. 1 tr. zák. ve spojení s § 53 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zák. k peněžitému trestu ve výměře 3.000,- Kč, podle § 54 odst. 3 tr. zák. byl obviněnému stanoven pro případ, že peněžitý trest nebude řádně a včas vykonán, náhradní trest odnětí svobody v trvání čtrnácti dnů, podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. byl obviněnému uložen trest propadnutí věci, které obviněný dne 8. 7. 2005 vydal Policii ČR - plynové pistole se zásobníkem se 7 ks plynových nábojů.

Trestný čin obviněný spáchal tím, že v P. dne 8. 7. 2005 kolem 17:00 hodin, na chodbě domu poté, co poškozený M. D., nabízel nájemníkům v předmětném domě telekomunikační služby jako zástupce společnosti R., a to včetně obviněnému, došel až do přízemí domu, kde na něj čekal obviněný, který držel v ruce plynovou pistoli se zasunutým zásobníkem, s touto mával před sebou a mířil s ní na poškozeného a říkal mu co si dovoluje, nabízet telefonní služby, že je gauner a podvodník a požadoval po poškozeném průkazku, když mu ji poškozený ukázal, začal tvrdit, že takový doklad si může obstarat každý a nařídil mu, aby se postavil ke dveřím výtahu a od nich se nesmí nikam hnout, jinak že mu prostřelí nohy a udělá z něj mrzáka, když obviněný zavolal směrem ke svému bytu, aby jeho manželka zatelefonovala na linku 156, poškozený využil svého mobilního telefonu a celou věc nahlásil svému nadřízenému J. K., který následně přivolal Policii ČR, do příjezdu policejní hlídky ale obviněný poškozeného D. stále ohrožoval zbraní, když mu bránil v pohybu, zbraní mu mířil na tělo, zejména na nohy, k výstřelu ani žádnému zranění ale nedošlo.

Proti tomuto rozhodnutí podal obviněný odvolání proti výroku o vině. Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 8 To 292/2006, podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. zrušil rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 24. 4. 2006, sp. zn. 4 T 102/2005, v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že obviněného podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby.

Proti rozhodnutí soudu druhého stupně podala nejvyšší státní zástupkyně řádně a včas dovolání v neprospěch obviněného opírající se o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť se domnívá, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. V odůvodnění dovolání vyjádřila své přesvědčení, že závěr odvolacího soudu, že skutek není trestným činem, spočívá na jeho nesprávném právním posouzení. Podle jejího názoru lze akceptovat názor Krajského soudu v Plzni, že obviněný jednal ve skutkovém omylu, když se domníval, že má co do činění s tzv. tipařem, ale nelze podle ní akceptovat názor, že obviněný jednal v souladu s ustanovením § 76 odst. 2 tr. ř., a že je tím vyloučena protiprávnost jeho jednání. Ze skutkových zjištění podle nejvyšší státní zástupkyně vyplývá, že poškozený D. na výzvu obviněnému L. hned na počátku incidentu hodnověrným způsobem prokázal svou totožnost, a to předložením občanského průkazu a průkazu obchodního zástupce firmy. Tímto okamžikem podle ní odpadla potřeba omezení osobní svobody poškozeného za účelem zjištění jeho totožnosti a zamezení útěku. Obviněný však nejen osobní svobodu poškozeného omezoval za použití zbraně i nadále, ale podle nejvyšší státní zástupkyně neučinil

ani žádné kroky k předání poškozeného policejnímu orgánu ani k oznámení zadržení podle § 76 odst. 2 tr. ř., pouze telefonické informování městské policie zákonem předpokládaný postup nahradit nemůže, zejména když telefonická informace na telefonním čísle 156 ani neobsahovala sdělení, že domnělý pachatel byl podle § 76 odst. 2 tr. ř. zadržen.

Na základě shora uvedeného nejvyšší státní zástupkyně uzavřela, že závěr odvolacího soudu, že skutek není trestným činem, spočívá na nesprávném hmotně právním posouzení otázky splnění podmínek beztrestnosti skutku. Mimo rámec dovolání pak poukázala na skutečnost, že odvolací soud zprostil obviněného podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby, aniž by se jakkoli zabýval úvahou, zda by jeho jednání nebylo možno příslušným orgánem posoudit aspoň jako přestupek.

Nejvyšší státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 8. 2006, sp. zn. 8 To 292/2006, jakož i všechna další rozhodnutí na něj navazující, pokud v důsledku zrušení pozbyla podkladu a aby poté věc podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Plzni k novému projednání a rozhodnutí o odvolání obviněného. Současně souhlasila s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Obviněný ve vyjádření k dovolání nejvyšší státní zástupkyně uvedl, že dovolatelka na jedné straně akceptuje závěr soudu druhého stupně, že obviněný jednal ve skutkovém omylu a na druhé straně neakceptuje údajný názor odvolacího soudu, že obviněný jednal ve smyslu § 76 odst. 2 tr. ř. Obviněný však namítá, že nebyl zproštěn obžaloby proto, že by postupoval v souladu s ustanovením § 76 odst. 2 tr. ř. a tím byla vyloučena protiprávnost jeho jednání, ale proto, že jednal ve skutkovém omylu negativním, který vylučuje trestní odpovědnost za úmyslný trestný čin, kterým vydírání, pro něž byl stíhán, nepochybně je. Úvahy dovolatelky o striktním dodržení či nedodržení postupu obviněného při zadržení domnělého pachatele ve smyslu § 76 odst. 2 tr. ř. nejsou podle obviněného relevantní. Obviněný zásadně odmítl tvrzení dovolatelky, že nic neučinil proto, aby domnělý pachatel byl předán policejnímu orgánu, když z provedeného dokazování údajně vyplývá, že prostřednictvím své manželky opakovaně událost nahlásil na linku 156 městské policii a poškozeného rovněž nechal telefonicky přivolat policii státní. Obviněný je přesvědčen, že přivolání i městské policie bylo pro něj dostatečnou zárukou pro vyřešení vzniklé situace.

Na základě shora uvedeného obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl jako nedůvodné podle § 265j tr. ř. a souhlasil s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Protože námitky nejvyšší státní zástupkyně směřují proti právnímu posouzení skutku ve smyslu uplatněného důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., Nejvyšší soud se jimi zbýval ve smyslu § 265i odst. 3 tr. ř. a zjistil, že jsou důvodné.

Odvolací soud rozhodnutí o zproštění obžaloby založil v podstatě na názoru, že obviněný jednal ve skutkovém omylu, když byl přesvědčen, že zadržuje pachatele trestné činnosti, eventuálně tzv. tipaře při přípravném jednání k páčání následné majetkové trestné činnosti. Podle odvolacího soudu tak měl obviněný nesprávnou představu o skutečnostech podmiňujících jeho trestní odpovědnost, když rozhodující skutečnosti mylně předpokládal, jednal se záměrem a v úmyslu postupovat v souladu se zákonem a zadržet osobu do předání policejnímu orgánu. Odvolací soud tak dospěl k závěru, že obviněný jednal ve skutkovém omylu negativním, který vylučuje trestní odpovědnost za úmyslný trestný čin. Přitom se ztotožnil s obhajobou obviněného, že ustanovení § 76 odst. 2 tr. ř. upravuje možnost tzv. občanského zadržení osoby podezřelé (ze spáchání trestného činu).

S tímto právním posouzením jednání obviněného odvolacím soudem, se ale Nejvyšší soud neztotožnil.

Předně zadržet osobu podezřelou ze spáchání trestného činu, může podle § 76 odst. 1 tr. ř., při splnění zde uvedených podmínek, pouze policejní orgán a ne kdokoli, jak zřejmě omylem uvedl odvolací soud.

Bez trestnosti jednání obviněného by byla dána pouze v případě, že by jednal ve smyslu § 76 odst. 2 tr. ř., podle kterého může kdokoli omezit osobní svobodu pouze osoby „která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté ...“, a to opět za dodržení zde uvedených podmínek.

O skutkový omyl negativní, který by vyloučil trestní odpovědnost obviněného, by se tedy mohlo jednat pouze v případě, že by mylně považoval poškozeného za pachatele bezprostředně spáchaného trestného činu. Osobou přistiženou při trestném činu může být totiž jen osoba přistižena v okamžiku provádění trestného činu. Již z této skutečnosti je zřejmé, že takovouto osobou nemůže být ten, kdo zatím jedná jen ve formě přípravy k trestnému činu, resp. v daném případě tipař vyhledávající osoby nebo byty vhodné pro spáchání následné majetkové trestné činnosti. Příprava jako nejnižší vývojové stadium trestné činnosti, vyvolává jen vzdálené nebezpečí, že někdy v budoucnu nastane následek, který je znakem skutkové podstaty trestného činu. Příprava jako úmyslné vytváření podmínek pro

spáchání trestného činu (§ 7 tr. zák.), ať již ve formě tzv. tipování nebo obhlídky budoucího místa činu, tak nemůže vést k závěru, že takto jednající osoba je pachatelem trestné činnosti, ale toliko k podezření, že tato osoba se připravuje v budoucnu trestný čin spáchat. Tyto skutečnosti byly obviněnému známy, když se hájil tím, že se mu poškozený jevil značně podezřelý a považoval ho za osobu, která tipuje objekty vhodné k následnému vykradení. To vylučuje existenci negativního skutkového omylu, kdy se naopak pachatel domnívá, že skutečnosti podmiňující trestnost nejsou dány. Považoval-li tedy obviněný poškozeného za tzv. tipáře, nemohl jej považovat za pachatele trestného činu, kterého je oprávněně zadržet (omezit jeho osobní svobodu) podle § 76 odst. 2 tr. ř. při trestném činu nebo bezprostředně poté. Není přitom nutné, aby obviněný přesně znal znění tohoto ustanovení zákona. Postačí, že znal rozhodné skutečnosti, které vylučovaly možnost zakročit proti poškozenému způsobem upraveným v § 76 odst. 2 tr. ř. Obviněný se tak mylně domníval, že postupuje v souladu se zákonem a jeho jednání není trestné. Jednal tak v tzv. právním omylu negativním, kdy se ale uplatní zásada, že neznalost trestního zákona a toho co je trestným činem, neomlouvá. Ve skutkovém omylu negativním by obviněný mohl jednat pouze v případě, kdy by se mylně domníval, že se poškozený v dané době dopustil v domě trestného činu a považoval by ho tak v rozporu se skutečností za osobu přistiženou bezprostředně po trestném činu. O tuto situaci, kdy by v důsledku omylu byla vyloučena trestní odpovědnost obviněného za úmyslný trestný čin, se ale v daném případě nejednalo.

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)